

Bilag 3: Metode

Ufaglært social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde

Indenrigs- og
Sundhedsministeriets

BENCHMARKINGENHED

Publikationen kan hentes på hjemmesiden for
Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed:
www.benchmark.dk

Henvendelse om publikationen kan ske til kontaktpersonen
på analysen, som fremgår af hjemmesiden.

Indhold

1 Population og hovedindikator.....	3
1.1 Analysens population.....	3
1.2 Analysens hovedindikator	4
1.3 Øvrige opmærksomhedspunkter.....	5
2 Analysens datagrundlag.....	6

1 Population og hovedindikator

1.1 Analysens population

I analysen ser vi på andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet på det kommunale ældreområde, der dermed er analysens population¹. Social- og sundhedspersonalet er i analysen afgrænset til overenskomsten "Social- og sundhedspersonale, KL". Derudover har vi afgrænset populationen til stillingsgrupperne "Social- og sundhedspersonale, ikke-udd.", "Social- og sundhedshjælpere" og "Social- og sundhedsassistenter". De øvrige stillingsgrupper på overenskomsten er udeladt, da der er flere tilfælde er tale om lukkede grupper, ligesom disse øvrige stillingsgrupper udgør under 5 pct. af det samlede social- og sundhedspersonale på ældreområdet. Hvis disse øvrige stillingsgrupper under overenskomsten "Social- og sundhedspersonale, KL" var en del af analysen, ville andelen af ufaglærte være en anelse lavere, men ikke mere end, at det ikke har betydning for analysens overordnede resultater.

I analysen har vi kun medtaget ansatte, der aflønnes i en kommune. Personer der er ansat på den kommunale overenskomst, men arbejder og dermed aflønnes i en region eller i et §60 selskab medtages ikke. Ansatte på selvejende institutioner er heller ikke en del af analysen, da de ikke kan knyttes til bestemte kommuner². Generelt er social- og sundhedspersonale ansat i ikke-offentlige virksomheder ikke en del af analysen, da de ikke er en del af analysens datagrundlag.

Analysens population er yderligere afgrænset til ordinært ansatte, det vil sige personale, der enten er overenskomstansatte eller tjenestemænd. Det vil sige at elever, ansatte i fleksjob og ekstraordinært ansatte ikke er en del af populationen. Lønnede efter §94 i serviceloven ses der også bort fra, da der ikke findes præcise opgørelser på individniveau af gruppen, samtidigt med at gruppen af lønnede efter §94 i serviceloven ikke er ret stor, særligt ikke på kommuneniveau.

Populationen indeholder både timelønnede og månedslønnede, da de timelønnede i denne analyse har en særlig relevans, eftersom det ufaglærte social- og sundhedspersonale er overrepræsenteret blandt det timelønnede social- og sundhedspersonale i forhold til den andel det ufaglærte social- og sundhedspersonale udgør af social- og sundhedspersonalet samlet set. I enkelte opgørelser i hovedrapporten skelnes der dog mellem det timelønnede og månedslønnede personale. Ansatte, der er timelønnede, aflønnes på timebasis afhængigt af deres timetal. Timelønnede kan fx være tilkaldte vikarer.

Vi ser alene på social- og sundhedspersonalet, der arbejder på det kommunale ældreområde. Ældreområdet afgrænses ved hjælp af den autoriserede kontoplan ud fra hvilken hovedfunktion, den ansatte aflønnes på. I analysen afgrænses ældreområdet mere konkret til ansatte, der aflønnes på hovedfunktion 5.30 "Tilbud til ældre". Vi har valgt at afgrænse populationen til ældreområdet, selvom der også arbejder social- og sundhedspersonale på andre områder i kommunerne, fx på socialområdet. Afgrænsningen sikrer en så homogen population som muligt, hvor de ansatte i højere grad beskæftiger sig med de samme slags opgaver. Samtidigt er det kommunale ældreområde, der hvor størstedelen af social- og sundhedspersonalet er beskæftiget.

¹ Ansatte, der arbejder som ufaglært social- og sundhedspersonale, kan godt have en uddannelse indenfor et andet fag.

² Hvis en kommune eksempelvis håndterer løn for sådan et selskab eller institution, kan der dog være undtagelser.

Tabel 1.1

Antal ordinært ansatte på overenskomsten "Social- og sundhedspersonale, KL" på det kommunale ældreområde fordelt på personalegrupper

	Stillingsgrupper	Antal ansatte	Heraf timelønnede
Ufaglært social- og sundhedspersonale	Social- og sundhedspersonale, ikke-udd.	19.682 (25%)	10.472 (74%)
Social- og sundhedshjælpere	Social- og sundhedshjælpere	32.258 (41%)	1.816 (13%)
Social- og sundhedsassistenter	Social- og sundhedsassistenter	23.251 (30%)	1.244 (9%)
Øvrige grupper	Beskæftigelsesvejledere, afdelingsledere, sundhedsmedhjælpere, øvrig social og sundhedspersonale, pædagogiske assistenter, Social- og sundhedspers., vikarkorps, Kbh., Praksisnær udviklingsstilling, Assistenten, aften/nat, Plejere og sosu-assistenten, trin 26-30, Sygehjælpere, plejehjemsassistenter, plejere, hjemmehjælpere, Plejemedhjælpere,	3.418 (4%)	577 (4%)
I alt	Alle	78.609 (100%)	14.109 (100%)

Anm.: Antallet af ansatte er opgjort i november 2022. Når vi skriver antal ansatte, er der i virkeligheden tale om antal ansættelsesforhold. De fleste ansatte har dog kun et enkelt ansættelsesforhold. Procentsatserne i parentes viser, hvor stor en andel den enkelte gruppe udgør af det samlede antal ansatte. Procentsatserne skal dermed aflæses lodret, hvor de summer til 100 pct. og ikke vandret.

Kilde: KRL og egne beregninger

1.2 Analysens hovedindikator

I denne analyse fokuserer vi på det ufaglærte social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde, hvorfor analysens hovedindikator er den andel det ufaglærte social- og sundhedspersonale udgør af det samlede social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde. Det samlede social- og sundhedspersonale består dels af det ufaglærte social- og sundhedspersonale og dels af det faglærte social- og sundhedspersonale, der i denne analyse består af social- og sundhedshjælperne og social- og sundhedsassistenterne.

På formel ser udregningen af andelen af ufaglært social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde således ud³:

$$\text{Andelen af ufaglært personale} = \frac{\text{Antal ansatte som ufaglært social og sundhedspersonale}}{\text{Antal ansatte som social og sundhedspersonale}} \times 100$$

Andelen af ufaglært social- og sundhedspersonale måles i procent og baseres i udgangspunktet på antal ansættelsesforhold. Det vil sige, at alle ansættelsesforhold vægter lige meget uafhængigt af arbejdstid. Det har en betydning for andelen af ufaglært social- og sundhedspersonale, da det ufaglærte social- og sundhedspersonale har en lavere gennemsnitlig arbejdstid end det faglærte social- og sundhedspersonale. Derfor opgør vi i analysen også andelen af ufaglært social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde i fuldtidspersoner. Bemærk at hvis det i analysen ikke fremgår, hvordan andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet er opgjort, så baserer resultaterne sig på andelen af ufaglærte opgjort i antal ansættelsesforhold.

Når vi opgør andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet på det kommunale ældreområde i analysen, tager vi udgangspunkt i november måned i 2022. November er valgt, fordi det

³ Bemærk at "Antal ansatte som social- og sundhedspersonale" dækker over analysens population, hvor visse ansatte under overenskomsten "Social- og sundhedspersonale, KL" er sorteret fra.

er en måned, der ikke er præget af sæsonudsving. I analysen ser vi dog også indledningsvist på andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet på tværs af månederne fra december 2019 til november 2022. Det gør vi for at undersøge omfanget af sæsonudsving i andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet på tværs af måneder.

1.3 Øvrige opmærksomhedspunkter

Udvikling over tid

I analysen er der primært fokus på de nyeste tal for 2022, men vi ser også på udviklingen over tid for perioden 2018 til 2022. Vi går ikke længere tilbage end 2018, da der var en større ændring af kontoplanen på området i 2018, som vi bruger til at afgrænse ældreområdet i analysen.

I den betragtede periode er der forskellige forhold, der kan have betydning for niveauerne i det enkelte år og dermed også for udviklingen over tid. I perioden har ældreområdet, som andre områder, været påvirket af COVID-19 pandemien. Det kan have haft en betydning for andelen af ufaglærte blandt social- og sundhedspersonalet, da sygefraværet eksempelvis var højt. Det er dog vurderingen, at 2022 er mindre påvirket af COVID-19 end 2020 og 2021.

Optælling af antallet af ansatte

Analysen baserer sig på data fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL). Når KRL opgør antallet af ansatte i kommunerne, sker det på baggrund af antallet af ansættelsesforhold. Antallet af ansatte er dermed i virkeligheden antallet af ansættelsesforhold. Det er værd at bemærke, da man godt kan have flere ansættelsesforhold i en måned. Det kan fx skyldes, at ansatte har flere samtidige stillinger, eller at de skifter job midt i en måned.

Der var lidt over 5 pct. af de ansatte i den undersøgte population, der havde mere end et ansættelsesforhold på det kommunale ældreområde i november 2022. En væsentlig årsag til denne andel er, at populationen både indeholder månedslønnede og timelønnede. Det trækker andelen op.

2 Analysens datagrundlag

Analysen baserer sig på et dataudtræk på individniveau fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL). Dataudtrækket indeholder oplysninger om hver enkelt ansats ansættelsesforhold.

Datasættet fra KRL har vi koblet med flere registre fra Danmarks Statistik. I tabel 2.1 nedenfor fremgår de variable, der indgår i den socioøkonomiske profil i analysens kapitel 6 og 7. De variable der fremgår af forløbsanalysen i kapitel 9, om hvor det ufaglærte social- og sundhedspersonale bevæger sig hen efter afgang fra det kommunale ældreområde, bygger på resultater fra analysen "Fastholdelse af social- og sundhedspersonale på det kommunale ældreområde". Der henvises derfor til denne analyses metodebilag for en beskrivelse af det anvendte datagrundlag, der ligger bag resultaterne i kapitel 9 i nærværende analyse⁴.

Tabel 2.1

Indikatorer i den socioøkonomiske profil

Indikator	Datakilde	Bemærkning
Køn	BEF09	
Alder	BEF09	Alderen er opgjort 30. september i det betragtede år
Herkomst	BEF09	
Under uddannelse	KOTRE	Under uddannelse er målt i september i det betragtede år. Der skelnes ikke mellem uddannelser.
Højeste uddannelsesniveau	UDDF	Uddannelsesniveauet er målt 30. september i det betragtede år. Højeste uddannelsesniveau er kategoriseret i følgende kategorier: Grundskole, Gymnasial uddannelse, Erhvervsfaglig uddannelse, kort videregående uddannelse, mellemlang videregående uddannelse og lang videregående uddannelse og uoplyst uddannelsesniveau.
Ledig indenfor de seneste tre år	DREAM	Personer kategoriseres som have været ledige indenfor de seneste tre år, hvis de fra november i det betragtede år og tre år tilbage på et eller andet tidspunkt har modtaget dagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse eller lignende.

⁴ Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed udgav analysen "Fastholdelse af social- og sundhedspersonalet på det kommunale ældreområde" i juni 2023. Analysen og dens tilhørende metodebilag kan hentes på Benchmarkingenhedens hjemmeside www.benchmark.dk.